

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผล

หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู

A Causal Relationship Model of Factors Influencing the Effectiveness of the Graduate Diploma Program in Teaching Profession

จรรณเกียรติ พงศ์กุลสร¹ สารีชต์ วิเศษหลง² และ มิลินท์ เจริญชนม์³

Jaroonkiat Pongkunsorn,¹ Sarat Wisetlong² and Milint Charoenchon³

Article History

Received : November 26, 2018

Revised : December 17, 2018

Accepted : December 17, 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การวิจัยแบ่งเป็นสองระยะ ระยะที่หนึ่งการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ระยะที่สองเป็นการตรวจสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู รวมทั้งสิ้น 312 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้โปรแกรมลิสเรล ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบเชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ประกอบด้วย สมรรถนะสถาบัน คุณลักษณะอาจารย์ คุณลักษณะนักศึกษา และสภาพแวดล้อม และรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า χ^2 เท่ากับ 113.49 ค่า df เท่ากับ 68 ค่า P-value เท่ากับ 0.00 ค่า GFI เท่ากับ 0.95 ค่า AGFI เท่ากับ 0.92 และค่า RMSEA เท่ากับ 0.40 โดยปัจจัยคุณลักษณะนักศึกษามีอิทธิพลทางตรงอย่างมีนัยสำคัญต่อประสิทธิผลหลักสูตรมากที่สุด รองลงมาคือคุณลักษณะอาจารย์ ส่วนปัจจัยที่ส่งผลทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญต่อประสิทธิผลหลักสูตรมากที่สุดคือ สมรรถนะของสถาบัน ตัวแปรทั้งหมดในรูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ได้ร้อยละ 59

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพหลักสูตร ; หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาวิชาชีพครู ; รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

¹⁻³อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล, Lecturer, Faculty of Education, Santapol College

ABSTRACT

This research aimed to develop and verify a causal relationship model of factors influencing the effectiveness of the graduate diploma program in teaching profession with the empirical data. The study was conducted in 2 phases. Phase 1 – defining the research concept framework by study of relevant documents and research and focus group discussion of specialists. Phase 2 – testing the research hypothesis. A rating scale questionnaire was used as the instrument for data collection, which had the entire reliability coefficient of 0.96. A sample used included 312 students of the graduate diploma program in teaching profession, being obtained by stratified random sampling. Statistics used for analyzing data were frequency, percentage, mean, standard deviation, and LISREL program in a confirmatory factor analysis and an examination of congruence between the hypothetical model and the empirical data.

Findings of the research were as follows. The causal relationship model of factors influencing the effectiveness of the Graduate Diploma Program in Teaching Profession comprised institutional competency, lecturer characteristics, student characteristics and the environment. The developed model had goodness of fit with the empirical data by considering from $\chi^2 = 113.49$, $df = 68$, $P\text{-value} = 0.00$, $GFI = 0.95$, $AGFI = 0.92$, and $RMSEA = 0.40$. The factor of student characteristics had the most significant direct influence on the effectiveness of the graduate diploma program, followed by the factor of lecturer characteristics. The factor that had the most significant indirect influence on the effectiveness of the program was institutional competency. All the variables in the developed model could explain 59 percent of the variance of the effectiveness of the graduate diploma program in teaching profession.

Keywords : Effectiveness of the Program ; Graduate Diploma Program in Teaching Profession ; Causal Relationship Model

บทนำ

วิทยาลัยสันตพล ได้รับการอนุมัติจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2541 (วิทยาลัยสันตพล, 2560) อยู่ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษา โดยเน้นภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นเป้าหมายหลัก และมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารหลักสูตรให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ได้มาตรฐาน เอื้อประโยชน์ และอำนวยความสะดวกด้านทรัพยากรการบริหารและการจัดการทั้งระบบมุ่งเน้นการกำกับติดตามตรวจสอบและพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษา ที่ส่งผลโดยตรงต่อนักศึกษา โดยมีรูปแบบกระบวนการในการบริหารจัดการบนพื้นฐานของความโปร่งใส ชัดเจน เหมาะสม จริงจัง เป็นระบบและมีความต่อเนื่อง โดยยึดเงื่อนไขหลักบริหารจัดการแบบการกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วม โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 เพื่อให้มีอิสระ

ในการพัฒนาการศึกษาที่ยึดพื้นฐานความแตกต่างของหน่วยงานปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

ในปี พ.ศ.2557 วิทยาลัยสันตพล ได้รับการอนุมัติให้เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู โดยเปิดรับนักศึกษาจนถึงปัจจุบัน รวม 4 รุ่น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักศึกษาระดับชั้นในศาสตร์ ทางวิชาชีพครู มีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎี แนวคิด สารของศาสตร์ทางวิชาชีพครูรวมถึงสามารถจัดการความรู้เพื่อประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ มีทักษะคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน และการสื่อสาร รวมทั้งใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ สามารถพัฒนาความคิดอย่างเป็นระบบ ประยุกต์ใช้ความรู้ไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพ (วิทยาลัยสันตพล, 2560) หลักสูตรประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาบังคับ และหมวดวิชาเลือก ตามเกณฑ์มาตรฐานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและคุรุสภาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบัณฑิตที่เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความสามารถทักษะและประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงานและมาตรฐานการปฏิบัติตนเพื่อให้เกิดความรู้ความสามารถและความชำนาญเพียงพอในการประกอบ

วิชาชีพ เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ สามารถสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาให้แก่ผู้รับบริการ ตอบสังคมได้ว่าการที่กฎหมายให้ความสำคัญกับวิชาชีพทางการศึกษาเนื่องจากเป็นวิชาชีพที่มีลักษณะเฉพาะต้องใช้ความรู้ทักษะความเชี่ยวชาญในการประกอบอาชีพ

ประสิทธิผลของหลักสูตรเป็นตัวบ่งชี้และเครื่องวัดความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้สอนและประสิทธิภาพการวางแผนกลยุทธ์ การบริหารจัดการทรัพยากร สื่อวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับเงื่อนไขกระบวนการจัดการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตร และการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ โดยมีผู้สอนเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงปัจจัยสนับสนุนการบริหารจัดการหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายบนพื้นฐานกระบวนการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของหลักสูตร ด้วยความกลมกลืนกับสมรรถนะของสถาบันการบริหารทรัพยากร ลักษณะบุคลากร สภาพแวดล้อมและบรรยากาศจากการวิจัยของเตือนใจ เขียนชานาจ(2559)พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถาบัน อุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วยภาวะผู้นำการบริหาร วัฒนธรรมองค์กร และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการวิจัยของ สมัทนา หาญสุรีย์ (2560) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับคณะของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แก่ สมรรถนะองค์กร ภาวะผู้นำการบริหาร กิจกรรมเรียนรู้ และบรรยากาศองค์กร

ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน สามารถพิจารณาได้จากผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของนักศึกษาที่สำคัญประการหนึ่ง เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นคุณลักษณะและความสามารถของผู้เรียนที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอน ส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์ อันเป็นผลที่ได้มาจากการเรียนรู้ การฝึกอบรมและการพัฒนาการเรียนรู้ จากการการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการศึกษา มีหลายประการ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน พฤติกรรมการสอนอาจารย์ บรรยากาศการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมครอบครัว และแรงจูงใจต่อการเรียนของนักศึกษา สอดคล้องกับการวิจัยของ สุพิชญ์กฤตา พักโพธิ์เย็น (2560) ที่พบว่า ปัจจัยด้านการจัดการศึกษาด้านลักษณะส่วนบุคคลด้านเจตคติและแรงจูงใจ ด้านสภาพแวดล้อมด้านครอบครัวและเพื่อน ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และสอดคล้องกับการวิจัยของ รัตนา วงศ์ศรีมีเดือน (2555) พบว่า ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน

ด้านลักษณะส่วนบุคคล และด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรการบัญชี จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาประกอบด้วย สมรรถนะของสถาบัน คุณลักษณะผู้สอน คุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษา กิจกรรมการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศ การสนับสนุนของสถาบัน และการบริหารจัดการทรัพยากร

อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลทางการศึกษาไว้แล้วจำนวนหนึ่ง แต่ที่ผ่านมายังไม่ปรากฏงานวิจัยที่ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ซึ่งผลจากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นสารสนเทศเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่มีผลต่อประสิทธิผลของหลักสูตรให้สามารถดำเนินการต่อเนื่องไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

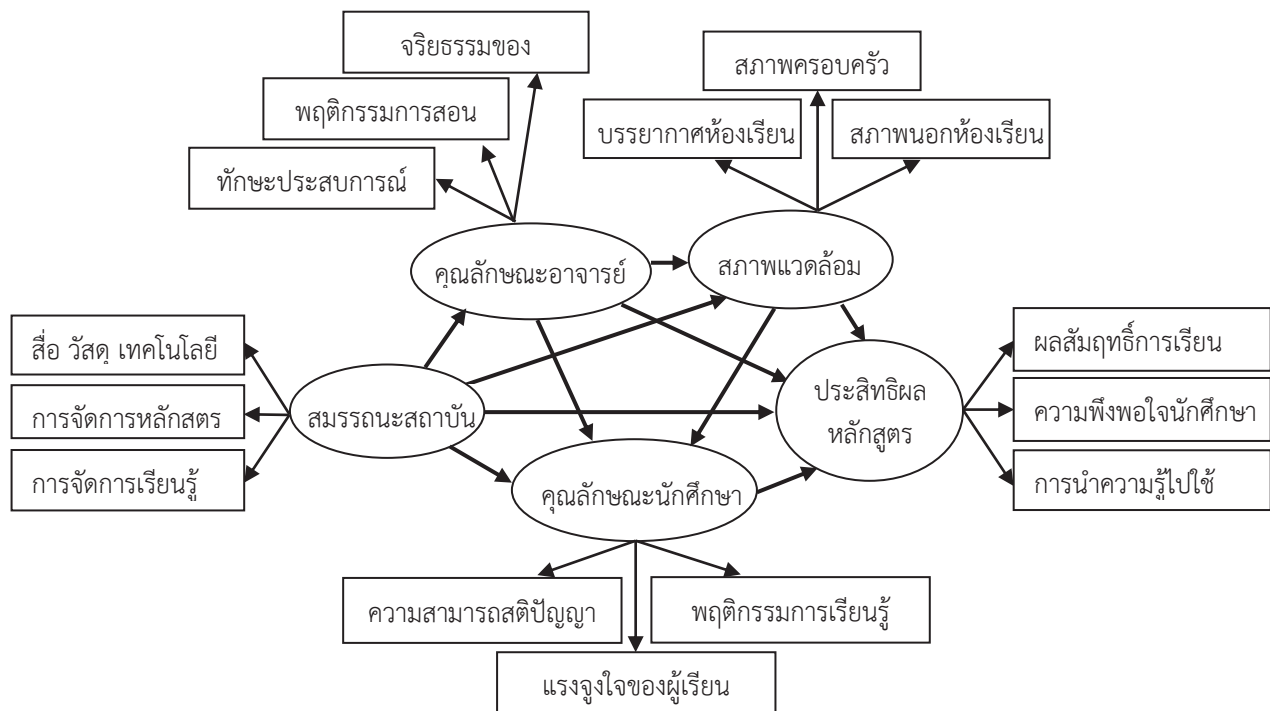
เพื่อพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุทุกตัวมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู
2. รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ที่พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้จากการศึกษาวรรณกรรม และผลงานวิจัยของ รัตนา วงศ์ศรีมีเดือน (2555) อิลฮาม ฮาเก็ม (2557), เตือนใจ เขียนชานาจ (2559), สุพิชญ์กฤตา พักโพธิ์เย็น (2560), สมัทนา หาญสุรีย์ (2560) รวมทั้งผลการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ มาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ

ระยะที่ 1 กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยด้วยการสังเคราะห์วรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เป็นนักวิชาการด้านบริหารการศึกษา ด้านหลักสูตร และการสอน ที่มีคุณวุฒิระดับรองศาสตราจารย์หรือวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาเอก โดยใช้เครื่องมือวิจัยคือ แนวคำถามเพื่อเป็นกรอบการสนทนากลุ่ม

ระยะที่ 2 ตรวจสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาระดับ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู จำแนกเป็นนักศึกษา รุ่น 1 จำนวน 60 คน นักศึกษารุ่น 2 จำนวน 90 คน นักศึกษารุ่น 3 จำนวน 120 คน และนักศึกษารุ่น 4 จำนวน 180 คน รวมทั้งสิ้น 450 คน (วิทยาลัยสันตพล, 2560)

2. กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดอัตราส่วน 20 เท่าของจำนวนตัวแปรสังเกตในรูปแบบ (สุกมาส อังสุโชติ และคณะ, 2551)

การวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตจำนวน 12 ตัว เกณฑ์ขั้นต่ำของขนาดกลุ่มตัวอย่างควรมีไม่น้อยกว่า 240 คน การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างรวม 340 คน และใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 แนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิร่วมวิพากษ์และเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลหลักสูตรประกอบด้วย สมรรถนะสถาบัน คุณลักษณะอาจารย์ คุณลักษณะนักศึกษา สภาพแวดล้อม และประสิทธิผลหลักสูตร

ระยะที่ 2 แบบสอบถามผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัยแบ่งเป็น 5 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2-5 เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วน (Rating Scale) 5 ระดับ ใน 4 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะสถาบัน คุณลักษณะอาจารย์ คุณลักษณะนักศึกษา สภาพแวดล้อม และประสิทธิผลหลักสูตร แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00 โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) เท่ากับ 0.96 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.42-0.85

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย แบ่งตามระยะการวิจัย ออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ มีขั้นตอน ดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 การสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย นักวิชาการด้านบริหารการศึกษา จำนวน 5 คน ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 7 คนในวันที่ 18 พฤศจิกายน 2560

ระยะที่ 2 การเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ระหว่าง เดือน ธันวาคม 2560-มกราคม 2561 จำนวน 340 ฉบับ รวบรวม แบบสอบถามกลับคืน และเป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 312 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.76

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา(Content Analysis) และสรุปประเด็นสำคัญ

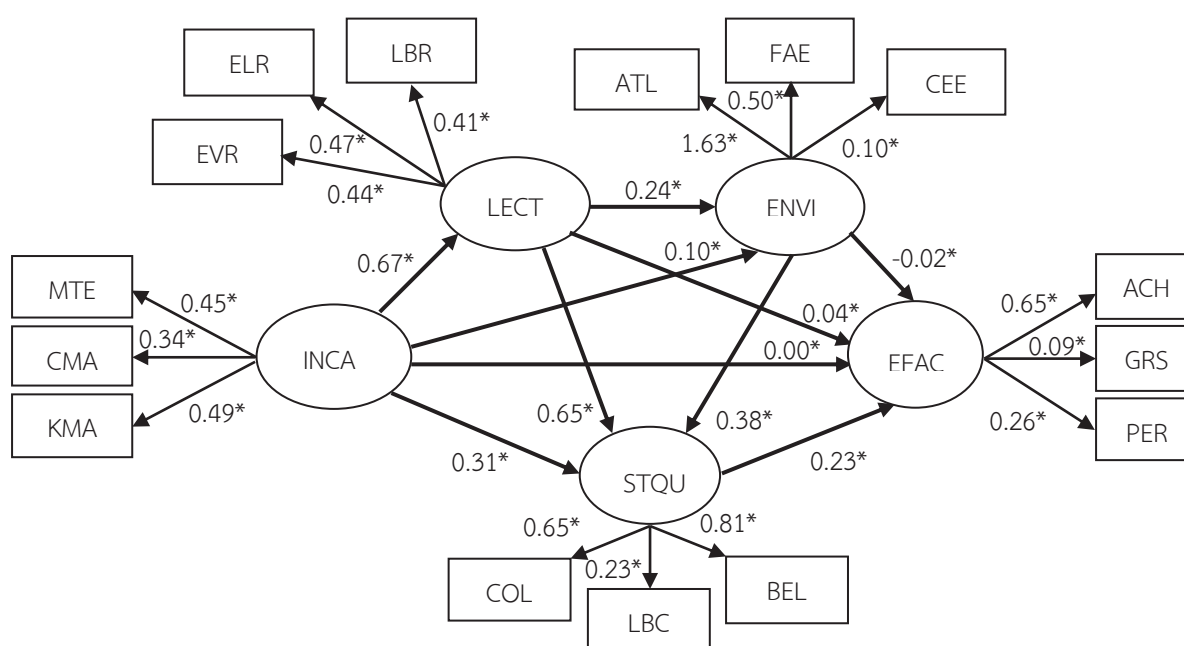
ระยะที่ 2 ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์หาค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) และตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบเชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาวิชาชีพครูประกอบด้วย ตัวแปรแฝงภายนอก คือ สมรรถนะสถาบัน ตัวแปรแฝงภายใน 3 ตัวแปร ได้แก่ คุณลักษณะอาจารย์ คุณลักษณะนักศึกษา และ สภาพแวดล้อม และตัวแปรผล 1 ตัวแปร คือ ประสิทธิภาพหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู

2. รูปแบบเชิงสมมติฐานที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้อง กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 113.48 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 68 ระดับความน่าจะเป็น (P-value) เท่ากับ 0.00 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยความคลาดเคลื่อน จากการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.04 ค่าดัชนีรากกำลัง สองเฉลี่ยเศษ (RMR) เท่ากับ 0.01 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.95 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับ แก่แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.92 ค่าไค-สแควร์ต่อองศาอิสระ (χ^2/df) เท่ากับ 1.67 ดังภาพที่ 2

* $P < .05$ $\chi^2 = 113.49$, $df = 68$, $P\text{-Value} = 0.00$, $GFI = 0.95$, $AGFI = 0.92$, $RMSEA = 0.04$, $CFI = 0.97$, $R^2 = 0.59$

ภาพที่ 2 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลหลักสูตรที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรในรูปแบบ

ตัวแปรสาเหตุ	ประเภทอิทธิพล	ตัวแปรผล			
		EFAC	LECT	STQU	ENVI
INCA	DE	0.00 (0.00)	0.67* (0.18)	0.31 (0.14)	0.10* (0.44)
	IE	0.23* (0.54)	-	0.45* (0.17)	0.16* (0.24)
	TE	0.23* (0.54)	0.67* (0.18)	0.76* (0.37)	0.26* (0.38)
LECT	DE	0.04 (0.11)	-	0.65* (0.24)	0.24* (0.39)
	IE	0.15* (0.21)	-	0.09* (0.17)	0.16* (0.22)
	TE	0.19* (0.19)	-	0.74* (0.24)	0.40* (0.36)
STQU	DE	0.35* (0.34)	-	-	-
	IE	-	-	-	-
	TE	0.35* (0.34)	-	-	-
ENVI	DE	-0.02 (0.06)	-	0.38* (0.23)	-
	IE	0.09 (0.24)	-	-	-
	TE	0.07 (0.10)	-	0.38* (0.23)	-

* $P < .05$

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปร

- ตัวแปรแฝงภายนอก (Exogenous Variable) คือ
INCA แทน สมรรถนะสถาบัน
- ตัวแปรแฝงภายใน (Endogenous Variable) คือ
LECT แทน คุณลักษณะอาจารย์
STQU แทน คุณลักษณะนักศึกษา
ENVI แทน สภาพแวดล้อม
EFAC แทน ประสิทธิภาพหลักสูตร
- ตัวแปรสังเกตได้ (Observed Variable)
MTE แทน สื่อ วัสดุ เทคโนโลยีทางการศึกษา
CMA แทน การจัดการหลักสูตร
KMA แทน การจัดการเรียนรู้
LBR แทน จริยธรรมของอาจารย์
ELR แทน พฤติกรรมการสอน
EVR แทน ทักษะและประสบการณ์

COL แทน ความสามารถทางสติปัญญา

LBC แทน แรงจูงใจผู้เรียน

BEL แทน พฤติกรรมการเรียนรู้

ATL แทน บรรยากาศในห้องเรียน

CEE แทน สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน

FAE แทน สภาพแวดล้อมครอบครัว

ACH แทน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

GRS แทน ความพึงพอใจของนักศึกษา

PER แทน การนำความรู้ไปใช้

ผลการตรวจสอบอิทธิพลต่อประสิทธิผลหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู (EFAC) สรุปดังนี้

สมรรถนะสถาบัน (INCA) มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านคุณลักษณะนักศึกษา (STQU) และสภาพแวดล้อม (ENVI) โดยมีอิทธิพลรวมต่อประสิทธิผลหลักสูตร (EFAC) เท่ากับ 0.23 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คุณลักษณะอาจารย์ (LECT) มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลหลักสูตร (EFAC) เท่ากับ 0.04 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านคุณลักษณะนักศึกษา (STQU) และสภาพแวดล้อม (ENVI) และมีอิทธิพลรวมต่อประสิทธิผลหลักสูตร (EFAC) เท่ากับ 0.19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คุณลักษณะนักศึกษา (STQU) มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลหลักสูตร เท่ากับ 0.35 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สภาพแวดล้อม (ENVI) มีอิทธิพลทางตรงในทิศทางลบต่อประสิทธิผลหลักสูตร เท่ากับ -0.02 และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านคุณลักษณะนักศึกษา (STQU) เท่ากับ 0.09 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตัวแปรทั้งหมดในรูปแบบสามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ได้ร้อยละ 59 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาวิชาชีพครูประกอบด้วย สมรรถนะสถาบัน คุณลักษณะอาจารย์ คุณลักษณะนักศึกษา และสภาพแวดล้อม ปัจจัยทุกด้านมีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 สมรรถนะสถาบันมีอิทธิพลทางอ้อม และมีอิทธิพลรวมต่อประสิทธิผลหลักสูตร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถาบัน

มีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกทรัพยากร การบริหาร มุ่งเน้นการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ พัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูที่มี คุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ สนับสนุนอาจารย์ขับเคลื่อน กลยุทธ์สู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Hansuri (2017) ที่ได้วิจัยโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผล การบริหารงานในระดับคณะของมหาวิทยาลัยราชภัฏพบว่า สมรรถนะ องค์กรมีอิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมต่อประสิทธิผล การจัดการศึกษา

1.2 คุณลักษณะอาจารย์มีอิทธิพลทางตรง และ อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อประสิทธิผลหลักสูตร ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากอาจารย์ในสถาบันได้รับการส่งเสริมสนับสนุน ความรู้ทักษะประสบการณ์ มีความสามารถในการบูรณาการ สารหลักสูตร ด้วยการใช้เทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสม จัดสภาพ แวดล้อมบรรยากาศที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะประสบการณ์ สามารถประยุกต์ใช้กับงานได้เหมาะสม สอดคล้องกับ สุพิชญ์กฤตา พักโพธิ์เย็น (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ การศึกษานักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและ การสอน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พบว่า คุณลักษณะผู้สอน มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษา

1.3 คุณลักษณะ นักศึกษามีอิทธิพลทางตรง ต่อประสิทธิผลหลักสูตร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถาบันได้จัดกิจกรรม เสริมสร้างความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ โดยผ่านกระบวนการ บริหารจัดการหลักสูตรของอาจารย์ผู้สอน และการสนับสนุน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการบรรยากาศการเรียนรู้ให้นักศึกษามีเจตคติ สามารถสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้วยการนำสมรรถนะด้านสติ ปัญญาและทักษะด้านร่างกายของตนไปใช้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการเรียนรู้ของตนในทางบวกเกิดประสิทธิผลต่อตนเอง และสถาบัน สอดคล้องกับ สุพิชญ์กฤตา พักโพธิ์เย็น (2560) พบว่า แรงจูงใจต่อการเรียนของนักศึกษาและคุณลักษณะส่วนบุคคล เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษา

1.4 สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลทางตรงทิศทางลบ และอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลหลักสูตร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสนับสนุนและสภาพแวดล้อมของสถาบันที่เอื้อต่อการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและบรรยากาศนอกห้องเรียน เป็นการส่งเสริมให้นักศึกษามีแหล่งเรียนรู้และมีกิจกรรมแลกเปลี่ยน ความรู้ มีความเป็นกันเองไว้วางใจส่งเสริมให้มีการตัดสินใจ ร่วมกันเป็นวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ และสร้างแรงจูงใจให้ นักศึกษามุ่งสู่ความสำเร็จซึ่งส่งผลต่อประสิทธิผลกระบวนการ จัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ สุพิชญ์กฤตา พักโพธิ์เย็น (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตพบว่า การสนับสนุน และสภาพแวดล้อม ของมหาวิทยาลัยมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ของนักศึกษา

2. รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขา วิชาชีพครู ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า $\chi^2 = 113.49$ df = 68 P-value = 0.00 GFI = 0.95 AGFI = 0.92 RMSEA = 0.40 ปัจจัยคุณลักษณะอาจารย์ และปัจจัยคุณลักษณะนักศึกษามีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม ต่อประสิทธิผลหลักสูตร ส่วนปัจจัยด้านสมรรถนะสถาบัน และ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผล หลักสูตร ซึ่งทุกปัจจัยสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ได้ร้อยละ 59 แสดงว่า ตัวแปรทุกด้านสามารถทำนายประสิทธิผลหลักสูตรได้ ทั้งนี้ เนื่องจาก รูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้จากการสังเคราะห์วรรณกรรม แนวคิดงานวิจัยของนักวิชาการจำนวนมาก รวมทั้งสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้เกิดความตรงเชิงเนื้อหาและความตรงเชิง โครงสร้าง จึงส่งผลให้รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขา วิชาชีพครู มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูล เชิงประจักษ์ สอดคล้องการวิจัยของ สมัทนา หาญสุรีย์ (2560) พบว่า ปัจจัย เชิงสาเหตุของประสิทธิผลการบริหารงานในระดับคณะของ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำการบริหาร สมรรถนะ องค์กร บรรยากาศองค์กร และการจัดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับ เตือนใจ เขียนขานา (2559) พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผล ต่อประสิทธิผลของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วย ภาวะ ผู้นำวิชาการ และสภาพแวดล้อม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. คุณลักษณะของนักศึกษามีอิทธิพลทางตรงต่อ ประสิทธิผลหลักสูตรมากที่สุด สถาบันควรส่งเสริมสนับสนุน ให้นักศึกษาพัฒนาทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเป็น พลวัตให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอันเป็นคุณลักษณะของนักศึกษา มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพหลักสูตรมากที่สุด

2. สถาบันควรพัฒนาสภาพแวดล้อมบรรยากาศที่ส่งเสริม การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนเพื่อให้ ผู้เรียนเกิดทักษะ และประสบการณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลหลักสูตร

3. สถาบันควรสนับสนุนสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และระบบงาน อินเทอร์เน็ตให้อาจารย์และนักศึกษาสามารถใช้งานในกิจกรรม หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้ทันสมัย

2. ควรทำวิจัยรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาวิชาวิชาชีพครู ของสถาบันการศึกษาของรัฐ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างและเป็นแนวทางพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 *Phraratchabanyat kaṅsuksā hāṅg chaṭ PhoṭSoṭ sōṅgphanharōṭsīpsōṅg thi kækhai phoēmtoēm (chabap thi sōṅg) PhoṭSoṭ sōṅgphanharōṭsīpsīpha læ thi kækhai phoēmtoēm (chabap thi sām) PhoṭSoṭ sōṅgphanharōṭihasīpsām*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- เตือนใจ เขียนขานาจ. (2559). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน *Patchai chaēṅ sahet thi song phon toṭ prasitthiphon khoṅg sathaban 'udomsuksā 'ēkkachon*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น [*Kaṅwichai buāṅton*]. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- รัตนาวงศ์ศรีเต็มเดือน. (2555). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรการบัญชี ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม [*Kaṅsuksā patchai thi song phon toṭ prasitthiphon khoṅg kaṅchatkān rian kānsōṅ khoṅg laksut kān banchi hai sōṭkhloṅg kap khwāmtoṅgkān khoṅg sangkhom*]. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต*. 8(3),141-146.
- วิทยาลัยสันตพล. (2557). หลักสูตรหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2557) คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล *Laksut laksut prakāsaniyabat bandit sakhā wichāchīp khru (laksut prapprung PhoṭSoṭ sōṅgphanharōṭihasīpchet) Khana Suksasat witthayalai santaphon*. อุตรธานี : วิทยาลัยสันตพล.
- สุพิชญ์กฤตา พักโพธิ์เย็น. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาศาขาลหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต [*Patchai thi song phon toṭ phon samrit thāṅgkān suksā khoṅg naksuksā radap bandit suksā sakhā laksut læ kānsōṅ mahawitthayalai thurakit bandit*]. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุกมาส อังคุโชติ และคณะ. (2551). สถิติการวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ : เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL [*Sathiti kān wikhro samrap kaṅwichai thāṅg sangkhommasat læ phruttikam sat : theknik kaṅchai prokrām LISREL*]. กรุงเทพฯ : มิสชั่น มีเดีย.
- สุมัทนา หาญสุริย์. (2560). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลการบริหารงานกิจการนักศึกษาในระดับคณะของมหาวิทยาลัยราชภัฏ [*Modēn khwāmsamphan chaēṅ sahet khoṅg prasitthiphon kaṅbōṭihaṅ ngān kitṭhakaṅ naksuksā nai radap khana khoṅg mahawitthayalai ratchapath*]. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อิลฮาม อาเก็ม. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล [*Patchai thi song phon toṭ prasitthiphon kaṅbōṭihaṅ ngān wichakaṅ khoṅg rōṅgrian 'ēkkachon sōṅg satsana 'itsalam nai changwat satun*]. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.